

บทที่ 6

สรุปและอภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเข้าใจถึงนโยบาย บทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 และเพื่อที่จะเข้าใจและทราบถึงเนื้อหาและการสื่อความหมาย รวมถึงช่องทางในการสื่อสารของการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 นอกจากนี้เพื่อที่จะเข้าใจถึงผลของการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ที่มีต่อกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย โดยใช้แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารในองค์กรที่ได้จากฝ่ายจัดและควบคุมรายการ ฝ่ายผลิตรายการ และงานส่งเสริมวิทยุโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ส่วนเอกสารอื่นๆได้จากหนังสือพิมพ์ หนังสือ และเอกสารในห้องสมุด สำหรับแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวบุคคลนั้นได้จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งนี้ คือ หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดและควบคุมรายการ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ หัวหน้าฝ่ายจัดและควบคุมรายการ คือ คุณรวงทอง ชศธารง ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้เข้าไปใช้ห้องตัดต่อเพื่อดูเทปการแข่งขันทั้งหมดที่ สทท.11 บันทึกไว้ สำหรับข้อมูลที่เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ก็ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากฝ่ายจัดและควบคุมรายการและงานส่งเสริมวิทยุโทรทัศน์ ส่วนข้อมูลที่เป็นบุคคลนั้นผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยใช้เทปวิทยุบันทึกเทปในการสัมภาษณ์ทุกครั้ง

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้เข้าใจถึงองค์ประกอบทั้ง 4 ประเภทของกระบวนการสื่อสาร คือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้ชม ที่เกิดขึ้นในการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ซึ่งจากการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารของการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกทั้งหมดผู้วิจัยพอที่จะสรุปผลการศึกษาออกเป็น 4 ช่วงดังนี้

ช่วงแรก : การดำเนินงานถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ของ สทท.11 พบว่า สทท.11 มีบทบาทและหน้าที่อย่างเต็มที่ในฐานะสื่อมวลชนของรัฐ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ชม ดังต่อไปนี้

1. สอดส่องระวังระวังเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Surveillance of the environment)

หมายความว่า การแสวงหาและเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อม ทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกสังคมหนึ่งๆ ซึ่งหน้าที่ในด้านนี้ก็คือ การรายงานข่าว (News reporting) หรือการแจ้งข่าวสาร (Informing)

สำหรับ สทท.11 ซึ่งเป็นสื่อมวลชนของรัฐก็ได้มีบทบาทในการถ่ายทอดข่าวสารเช่นกัน จะเห็นได้จากการที่ สทท.11 ถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งนี้ที่เกิดขึ้นที่แอตแลนตา ประเทศสหรัฐอเมริกา มาเสนอให้กับคนไทยทั่วประเทศได้รับชม โดยมีการกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การถ่ายทอดในข้อที่ 2 ที่ว่า ต้องการทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนของรัฐในการรายงานข่าวและผลการแข่งขันของนักกีฬาไทยที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับโลก และเมื่อพิจารณาเนื้อหาโดยรวมแล้วก็สามารถสรุปได้ว่า สทท.11 มีบทบาทอย่างมากในการให้ข้อมูลข่าวสารและรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ตลอดระยะเวลาที่มีการแข่งขันทั้ง 16 วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรายงานข่าวและผลการแข่งขันของนักกีฬาไทยที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งนี้ โดยสังเกตจากการผลิตรายการของทีมข่าวของ สทท.11 ซึ่งเนื้อหาที่น่าเสนอออกมาเน้นไปที่นักกีฬาไทยเป็นหลัก มีการสรุปผลการแข่งขันนักกีฬาไทยที่เข้าร่วมการแข่งขันในครั้งนี้ถึง 28 คน มีการสัมภาษณ์นักกีฬาลงการแข่งขัน และสัมภาษณ์ความคิดเห็นของโค้ชและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬาไทยด้วย

สิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงให้เห็นว่า สทท.11 ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนของรัฐได้ทำหน้าที่ในการสอดส่องระวังระวังเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างเต็มที่ มีการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆที่น่าสนใจมาให้คนไทยทั่วประเทศได้ชมกัน ทั้ง กรีฑา มวย วายน้ำ เป็นต้น ตลอดจนการรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของนักกีฬาไทยด้วย

2. ประสานส่วนต่างๆในสังคมเพื่อแสดงปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งแวดล้อม (Correlation of the parts of society in responding to the environment)

จะเห็นได้ว่าตามปกติแล้วในสังคม สื่อมวลชนจะมีภาระหน้าที่ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ปรากฏ เป็นการวิเคราะห์และเสนอแนะว่าควรจะเป็นอย่างไรกับสิ่งนั้นๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาพิจารณาถึงการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ของ สทท.11 พบว่ามีการนำเอาการถ่ายทอดสดการแข่งขันชกมวยของนักกีฬาไทยมาวิเคราะห์ถึงลักษณะการชก เพื่อให้เห็นชัด

เจนและเข้าใจลักษณะมากยิ่งขึ้น มีการอธิบายให้เห็นจุดได้เปรียบและจุดเสียเปรียบของการชก พร้อมทั้งแนะนำแนวการชกที่สามารถจะเอาชนะคู่ต่อสู้ได้

อย่างไรก็ตามการทำหน้าที่ในข้อนี้ของ สทท.11 ยังพบน้อยมาก เนื่องจากจะมีเฉพาะแค่วัน ท้ายๆของการถ่ายทอด คือ วันที่ 30, 31 และ 4 เพราะฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า สทท.11 ยังมีบทบาทและ หน้าที่ในการประสานส่วนต่างๆในสังคมเพื่อแสดงปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งแวดล้อม แต่ยังเป็นบทบาท และหน้าที่ในค่อนข้างน้อย

3. หน้าที่ในการให้ความบันเทิง (Entertainment) เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้พักผ่อน และ ผ่อนคลายความตึงเครียดจากสภาพแวดล้อมของสังคมสมัยใหม่

ในการจัดการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกของ สทท.11 ในครั้งนี้ ถือได้ว่า สทท.11 ได้มีบทบาทในการให้ความบันเทิงกับผู้ชมไปในตัว เนื่องจากในการรับชมการแข่งขันกีฬาประเภท ต่างๆทางโทรทัศน์นั้น ผู้ชมสามารถได้รับความผ่อนคลายได้ เนื่องจากผู้ชมจะรู้สึกสนุกสนาน คั่น เดินไปตามเกมส์การแข่งขัน การถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาจะไม่มีเรื่องของหลักวิชาการ ปัญหาการเมือง ปัญหาสังคม เป็นต้น เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

4. การคัดเลือกข่าวสาร (Gatekeeper)

จากนโยบายในการถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกของ สทท.11 ในข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า เน้นการถ่ายทอดเกมส์การแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆอย่างต่อเนื่อง โดยมีชั่วโมงของการถ่ายทอด ประมาณ 150 ชั่วโมง ตลอดช่วงเวลาการแข่งขัน ซึ่งจากนโยบายในข้อนี้จึงทำให้ สทท.11 ต้องมีการพิจารณาถ่ายทอดเกมส์การแข่งขันกีฬาเป็นบางประเภท เนื่องจากเป็นไปไม่ได้ที่ สทท.11 จะ ถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาทุกประเภท เพราะจะทำให้ชั่วโมงการออกอากาศเกินกว่าที่กำหนดไว้

ดังนั้น สทท.11 จึงมีการพิจารณาคัดเลือกชนิดกีฬาที่จะใช้เพื่อการออกอากาศครั้งนี้ และ เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาแล้วพบว่า สทท.11 ได้คัดเลือกกีฬา 16 ชนิดที่เห็นว่าเหมาะสมมากที่สุดในการออกอากาศ จากชนิดของกีฬาที่มีการแข่งขันทั้งหมด 26 ชนิดกีฬา และกีฬาอีก 10 ชนิด สทท. 11 ไม่ได้พิจารณาคัดเลือกในการออกอากาศ

ดังนั้นจากแนวคิดในการคัดเลือกข่าวสารเพื่อการออกอากาศ จะเห็นได้ว่า สทท.11 ได้มีบทบาทอย่างเต็มที่ แสดงให้เห็นว่า สทท.11 มีอิทธิพลต่อการรับชมกีฬาของคนไทย จะเห็นได้ว่ากีฬา

บางชนิดไม่ได้รับการพิจารณาให้ถ่ายทอด ซึ่งผู้ชมที่สนใจรับชมกีฬาบางชนิดก็จะไม่รับชมการถ่ายทอดของ สทท.11

ช่วงที่ 2 : การวิเคราะห์เนื้อหาการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 สรุปได้ว่า

เนื้อหาที่น่าสนใจในการถ่ายทอดสดกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ของ สทท.11 เป็นการนำเสนอการแข่งขันกีฬาหลายประเภท โดยเน้นหนักกีฬาที่มีนักกีฬาไทยร่วมแข่งขัน มีสิทธิได้เหรียญ และกีฬาที่คนไทยให้ความสนใจ ทั้งนี้เป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมชาวไทย

นอกจากนี้จากนโยบายการผลิตรายการและรายงานเจาะลึกของ สทท.11 โดยถ่ายทอดสดจากแอตแลนตาเป็นประจำทุกวันๆละ 30 นาที เมื่อพิจารณาเนื้อหาทั้งหมดพบว่า การรายงานสดจากแอตแลนตาโดยทีมงานของ สทท.11 โดยลักษณะของรายการจะเป็นการรายงานข่าวการแข่งขันที่สำคัญและน่าสนใจ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า สทท.11 จะรายงานข่าวและให้ความสนใจกับนักกีฬาไทยที่ไม่สามารถนำมาถ่ายทอดได้เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นในส่วนนี้ สทท.11 พยายามที่จะทำหน้าที่รายงานข่าวที่คนไทยให้ความสนใจมากที่สุด นอกจากการรายงานข่าวนักกีฬาไทยแล้ว เนื้อหารายการยังเป็นการรายงานข่าวกีฬาต่างๆด้วย และการรายงานข่าวพิเศษโดยนำเรื่องราวที่น่าสนใจในแง่มุมต่างๆมานำเสนอในลักษณะสลับ

ช่วงที่ 3 : การวิเคราะห์แนวคิดและกลยุทธ์ในการจัดผังรายการออกอากาศของ สทท.11 สรุปได้ว่า

ก่อนการจัดผังการออกอากาศ สทท.11 จะมีการคัดเลือกชนิดกีฬาจากตารางการถ่ายทอดที่มาจากเอบียู โดยพิจารณาจากเหตุผลหลายๆอย่างประกอบกัน เมื่อมีการคัดเลือกแล้วก็นำมาจัดเป็นผังการออกอากาศเพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน แต่ผังการออกอากาศนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้จากหลายสถานการณ์ที่ทำให้ผังที่วางไว้ไม่เป็นไปตามที่ได้วางไว้ และเมื่อนำแนวคิดในการจัดผังรายการมาพิจารณาพบว่า การจัดผังรายการของ สทท.11 นำกลยุทธ์ Lanching the Show มาใช้นั้น ไม่ทำให้ สทท.11 ได้ประโยชน์มากขึ้น แต่การใช้วิธี Boost the audience in sweep periods ถือว่าได้ผลในช่วงการถ่ายทอดการแข่งขันของนักกีฬาไทย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า สทท.11 มีการใช้กลยุทธ์การถ่ายทอดสดต่อสู้กับ ทรท. อย่างชัดเจน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมให้มาติดตามชมการถ่ายทอดสดทาง สทท.11 ให้มากที่สุด จะ

เห็นได้จากการที่ในการออกอากาศบางวัน สทท.11 ปรับแผนการออกอากาศใหม่ จากการบันทึก เทปกีฬาบางประเภทที่อยู่หลังเวลา 02.00 น. มาเป็นการถ่ายทอดสดทั้งหมด โดยไม่มีการปิดสถานี

ช่วงที่ 4 : กลุ่มผู้ชมทาง สทท.11 ทั้งผู้ชมที่บ้านและสื่อมวลชน สรุปได้ว่า ผู้ชมให้ความสนใจในการนำเสนอการถ่ายทอดสดครั้งนี้ของ สทท.11 เป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากผลสะท้อนกลับ (Feedback) ที่เข้ามาเป็นจำนวนมาก ทั้งทางโทรศัพท์และจดหมาย ซึ่งผลสะท้อนกลับจะมีทั้งการให้คำแนะนำ การให้กำลังใจทีมงาน คำติ คำชม การขอคู่มือการแข่งขันบางประเภท แต่ผลสะท้อนกลับเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นแง่ดีมากกว่าเสีย นอกจากนี้ในส่วนของสื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จะเป็นชมเชยถึงการจัดการถ่ายทอดการแข่งขันครั้งนี้ของ สทท.11

ดังนั้นสรุปได้ว่าการจัดการถ่ายทอดการแข่งขันครั้งนี้ของ สทท.11 ก่อนข้างเข้าถึงผู้ชมจำนวนมากและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ มีข้อจำกัดอันทำให้เกิดอุปสรรคอยู่หลายประการ ซึ่งจะขอนำมากล่าวในที่นี้ เพื่อเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยในครั้งต่อไป

1. เทปบันทึกภาพการแข่งขันที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเป็นเทปบันทึกภาพที่ทาง สทท.11 บันทึก เทปไว้ระหว่างที่มีการถ่ายทอด แต่เทปบางม้วนขาดหายไป เนื่องจากทาง สทท.11 นำไปใช้งาน และยังไม่นำกลับมาเก็บไว้ ดังนั้นจึงทำให้เทปบันทึกภาพการแข่งขันขาดหายไปบางม้วน เช่น เทปการแข่งขันมวย กรีฑา เป็นต้น

2. เอกสารที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดการแข่งขันโอลิมปิกของ สทท.11 บางอย่าง เช่น เอกสาร วิจารณ์แถลงข่าว เป็นต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรศึกษา สทท.11 ไม่ได้เก็บไว้ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องใช้วิธีการหาข้อมูลอย่างอื่นมาทดแทน

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกครั้งที่ 26 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 มีข้อที่ควรนำมาพิจารณาและเสนอแนะดังนี้

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ (ทรท.) ในลักษณะเดียวกับที่ศึกษา สทท.11 ด้วย เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีเฉพาะการเปรียบเทียบในส่วนที่เป็นโปรแกรมการถ่ายทอดเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย